

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีย์ ชัยนาท
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก

การปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice)

ประจำปีการศึกษา 2567

นางสาวฐิติมา คาระบุตร

สาขาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท
คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก
สาขาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์
แบบเสนอแผนการพัฒนากิจการพยาบาล/การปฏิบัติงานในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการของอาจารย์
(Faculty Practice of Individual Development Plan)

ตอนที่ 1 รายละเอียดการขอไปปฏิบัติการพยาบาลในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการของอาจารย์

1. ชื่อ – สกุล นางสาวฐิติมา คาระบุตร ตำแหน่ง อาจารย์
2. ความเชี่ยวชาญเฉพาะในการปฏิบัติการพยาบาล/ การปฏิบัติงาน

มารดาหลังคลอดที่มีภาวะเต้านมคัดตึง ที่รับการรักษา ณ แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลชัยนาทนครินทร์ และติดตามภายหลังให้การพยาบาล 24, 48 ชั่วโมง และ 72 ชั่วโมง (กรณียังแพทย์ยังไม่จำหน่ายกลับบ้านติดตาม ณ แผนกหลังคลอด หากแพทย์อนุญาตจำหน่ายกลับบ้าน ติดตามผ่านแอปพลิเคชันไลน์)

3. ความเป็นมาและความสำคัญ

ภาวะเต้านมคัดตึงในมารดาหลังคลอด เป็นปัญหาที่พบบ่อยและอาจนำไปสู่ภาวะท่อน้ำนมอุดตัน และเต้านมอักเสบ ซึ่งสามารถเกิดภาวะฝีเต้านมได้หากไม่ได้รับการดูแลอย่างเหมาะสม อาการเริ่มต้นของภาวะเต้านมคัดตึงมารดาหลังคลอดจะมีอาการเจ็บ ตึง บริเวณเต้านม จากนั้นจะคลำพบก้อนแข็งหรือการอุดตันของท่อน้ำนม ทำให้น้ำนมไหลไม่สะดวก และเกิดการคั่งค้างของน้ำนม จนนำไปสู่การเกิดภาวะฝีเต้านม (Breast abscess) (Sokan-Adeaga, Sokan-Adeaga,& Sokan-Adeaga, 2019) ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานร่างกาย และเกิดความเครียดแก่มารดา มีผลต่อการยับยั้งการหลั่งฮอร์โมนออกซิโทซินทำให้การไหลของน้ำนมลดลงจนนำไปสู่การมีทัศนคติด้านลบต่อการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (Plandee, 2022) อาการคัดตึงเต้านมพบได้บ่อยในระยะ 1-2 สัปดาห์หลังคลอด เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนในระยะหลังคลอด ทำให้มีเลือดมาเลี้ยงที่บริเวณเต้านม และ มีการสร้างน้ำนมมากขึ้น เมื่อน้ำนมไหลออกไม่ดี หัวนมถูกรั้งให้หดรัด ทำให้ลูกอมหัวนมได้ลำบาก อาจมีไข้ใน 24 ชั่วโมงหลังคลอด หากมีน้ำนมคั่งอยู่ในเต้านมเป็นเวลานานจะส่งผลให้หยุดการสร้างน้ำนมชั่วคราวจนกว่าจะมีการระบายน้ำนมออกไป (Witt, Bolman, Kredit,& Vanic, 2016) จากการสำรวจปัญหาเต้านมคัดตึงของโรงพยาบาลชัยนาทนครินทร์มีมารดาหลังคลอดที่มีอาการคัดตึงเต้านม ในปี พ.ศ. 2565 คิดเป็น ร้อยละ 36 ของมารดาหลังคลอดปกติทั้งหมด (Postpartum department, Jainad Narendra Hospital, 2022)

จากการทบทวนสถานการณ์และการแก้ปัญหาภาวะเต้านมคัดตึงที่ผ่านมา พบว่า การใช้ลูกประคบร้อนสมุนไพร หรือการนวดเต้านมด้วยมือมีแรงกดที่เต้านมโดยตรง อาจเกิดการระคายเคืองต่อผิวหนัง อีกทั้งวิธีการใช้งานมีความยุ่งยาก ตั้งแต่การจัดเตรียมทำลูกประคบ การหาซื้อลูกประคบ การเตรียมน้ำอุ่น ไปจนถึงวิธีการนวด ดังนั้นเพื่อทำให้กระบวนการต่างๆในการนวดเต้านม สะดวกและปลอดภัยขึ้น จึงประยุกต์ใช้

หลักฐานเชิงประจักษ์ที่ผ่านมาโดยนำวิธีการนวดเต้านมโดยใช้มอเตอร์สั่นสะเทือน มาใช้ในการช่วยกระตุ้นการไหลของน้ำนม บรรเทาอาการคัดตึงเต้านม และลดภาวะแทรกซ้อนอันมีสาเหตุจากเต้านมคัดตึง และมีผลต่อความสำเร็จของอัตราการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

4. เป้าหมาย

เพื่อเพิ่มพูนความเชี่ยวชาญ ความรู้ความสามารถในการดูแลมารดาหลังคลอดที่มีภาวะเต้านมคัดตึง

5. วัตถุประสงค์

เพื่อให้มารดาหลังคลอดบรรเทาอาการปวดคัดตึงเต้านม ไม่เกิดภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ ภาวะท่อน้ำนมอุดตัน (Blocked milk duct) ภาวะเต้านมอักเสบ (Mastitis) และภาวะฝีเต้านม (Breast abscess)

6. ระยะเวลา

ระหว่างวันที่ 2 ถึง 15 ธันวาคม 2567 ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ ช่วงเวลา 08.00-16.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.00-12.00 น.

7. แผนการดำเนินงาน

- ศึกษาสถานการณ์ปัญหาที่มีผลกระทบต่อสุขภาพของมารดาหลังคลอดที่รับการรักษา ณ หอผู้ป่วยหลังคลอด โรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร พบว่าปัญหาเต้านมคัดตึงพบได้บ่อยร้อยละ 36 ของของมารดาหลังคลอดปกติทั้งหมด (Postpartum department, Jainad Narendra Hospital, 2022)

- เข้าพบผู้อำนวยการโรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร หัวหน้าพยาบาล และพยาบาลแผนกหลังคลอด เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แนวทางการดูแลภาวะเต้านมคัดตึงที่มีอยู่เดิม และขออนุญาตนำแนวทางการดูแลมารดาหลังคลอดที่มีอาการคัดตึงเต้านม ที่ได้จากการทบทวนหลักฐานเชิงประจักษ์ที่ผ่านมาเกี่ยวกับการพยาบาลภาวะเต้านมคัดตึงที่มีประสิทธิภาพมาใช้ในการดูแลมารดาหลังคลอดที่มีภาวะเต้านมคัดตึง ณ แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร

- ภายหลังได้รับอนุญาต ดำเนินการพยาบาลเพื่อจัดการภาวะเต้านมคัดตึง ดังนี้

1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม
2. ให้สูติศึกษารายเดี่ยวและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ท่าอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที)
3. สาธิตการใช้นวัตกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสั่น
4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้นวัตกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสั่น
5. บอกตำแหน่งของจุดวางนวัตกรรมการนวดเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมือถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนวัตกรรมการวางทาบจุดใดก่อน

ก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยึด เพื่อยึดนวัตกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อมกล่องชาร์ตถ่านเพื่อ
สะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที

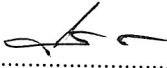
6. นำนวัตกรรมไปวางทาบบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง
ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน

7. มอบนวัตกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน

8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ
72 ชั่วโมง

เอกสารอ้างอิง

ชุติมา มาลัย, ฐิติมา คาระบุตร และวิไล นาคอินทร์. (2567). การพัฒนานวัตกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วย
พลังสั่นเพื่อลดอาการคัดตึงเต้านม และเพิ่มการไหลของน้ำนมในมารดาหลังคลอด. วารสารเครือข่าย
วิทยาลัยพยาบาลและการสาธารณสุขภาคใต้, 11(3), e270291

ลงชื่อ ผู้จัดทำแผน

(นางสาวฐิติมา คาระบุตร)

ตำแหน่ง อาจารย์

ลงชื่อ ผู้รับรอง

(นางหทัยรัตน์ บุชยพรณพงศ์)

ตำแหน่ง หัวหน้าสาขาการพยาบาลมารดา ทารก และการผดุงครรภ์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

คณะพยาบาลศาสตร์ สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

แบบรายงานผลการพัฒนาการปฏิบัติการพยาบาล/ การปฏิบัติงานในฐานะผู้เชี่ยวชาญ/ผู้ชำนาญการของอาจารย์ ประจำปีการศึกษา 2567

(Faculty Practice of Individual Development Report)

1. ชื่อ - สกุล นางสาววิติมา คาระบุตร ตำแหน่ง อาจารย์
2. สาขาวิชา การพยาบาลมารดา ทารก และการดูแลทารก
3. กลุ่มเป้าหมาย มารดาหลังคลอดที่มีภาวะเต้านมคัดตึง
4. สถานที่ปฏิบัติการพยาบาล แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลชัยนาทนเรนทร
5. ระยะเวลาปฏิบัติการพยาบาล (Faculty Practice) ระหว่างวันที่ 2 ถึง 15 ธันวาคม 2567 ทุกวันจันทร์ถึงศุกร์ ช่วงเวลา 08.00-16.00 น. และวันเสาร์-อาทิตย์ เวลา 08.00-12.00 น.

ผลการดำเนินงานการปฏิบัติการพยาบาลของอาจารย์ (Faculty Practice) ประจำปีการศึกษา 2567

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ช่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 1 วันที่ 2 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุขศึกษารายเดี่ยวและรายบุคคล และร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของการคัดตึงหลังคลอดที่มีปัญหา เต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และ ทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ท่าอุ้มทารกดูนมแม่	ผู้รับบริการจำนวน 2 ราย แบ่งเป็น 1) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 4 เต้านมคัดตึงกด เจ็บเล็กน้อย 1 ราย 2) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 5 เต้านมคัดตึงกด เจ็บ 1 ราย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล วันที่ 1 มารดาอายุ 28 ปี NL ลูกน้ำหนัก 3,200 กรัม ทารก แข็งแรงไม่มีภาวะแทรกซ้อน คัดตึงเต้านมระดับ 3 (เต้านมคัด ตึงกดไม่เจ็บ) การไหลของน้ำนมระดับ 1 (น้ำไหลซึมออกมา

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสัน 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสัน 5. บอกตำแหน่งของจุดวางวัตรกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมื่อถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำวัตรกรรมวางหาจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อยึดวัตรกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาตอว์พร้อมกล่องชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำวัตรกรรมไปวางหาบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุดรวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตรกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	แต่ไม่เป็นหยด) ติดตามการใช้วัตรกรรมทุก 3 ชั่วโมง พร้อมแนะนำการปฏิบัติตนเพื่อป้องกันภาวะแทรกซ้อน หลัง 24 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 2 การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 หลัง 72 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 1 การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 4 (น้ำไหลพุ่งดี) วันที่ 2 มารดาอายุ 30 ปี ผ่าคลอด ลูกน้ำหนัก 3,400 กรัม ทารกแข็งแรงแต่มีปัญหาอุจจาระไม่ตั้งแตแรก เต้านมคัดตึงเต้านมระดับ 5 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บ) การไหลของน้ำนมระดับ 0 (น้ำไม่ไหล) หลัง 24 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 4 (กดเจ็บเล็กน้อย) การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 1 (น้ำเริ่มไหลซึมออกมา) หลัง 48 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 3 (เต้านมคัดตึงกดไม่เจ็บ) การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 (น้ำเริ่มไหลหยด) หลัง 72 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 2 (เต้านมเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย) การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 4 (น้ำไหลพุ่งดี) ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล 1. ทุกกรณีสามารถลดระดับอาการคัดตึงเต้านมได้ภายใน 72 ชั่วโมง

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 2 วันที่ 3 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธ์ภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการด้านคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุขศึกษารายเดี่ยวและรายบุคคล และร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหา เต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และ ทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ทำอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหาร ที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การ ป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นม บุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้ขวดนมเครื่องวัดเต้านมด้วยพลังสั่น 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้ นวัตกรรมเครื่องวัดเต้านมด้วยพลังสั่น 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้วถกรรมบนเต้านมที่มี อาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล 2. การไหลของน้ำนมดีขึ้นต่อเนื่อง โดยทฤษฎีมีการไหล ของน้ำนมระดับ 3-4 ใน 72 ชั่วโมง 3. ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น เต้านมอักเสบ ท่อน้ำนมอุดตัน หรือฝีเต้านม ผู้รับบริการจำนวน 2 ราย แบ่งเป็น 1) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 4 เต้านมคัดตึงกด เจ็บเล็กน้อย 1 ราย 2) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 6 เต้านมคัดตึง มากกดเจ็บมาก เจ็บ 1 ราย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล วันที่ 3 มกราคมอายุ 26 ปี NL คัดตึงเต้านมระดับ 4 (เต้านมคัด ตึงกดเจ็บเล็กน้อย) การไหลของน้ำนมระดับ 1 (น้ำนมไหลน้อย) ทารกอยู่กับมารดา หลัง 24 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 3 การไหลของ น้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 2 หลัง 48 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 2 การไหลของ น้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 3 หลัง 72 ชั่วโมง ไม่มีอาการคัดตึง การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็น ระดับ 4 วันที่ 4 มกราคมครี 2 ประวัติดียคลอดทารกกำหนด ครึ่ง นี้ C/S ภาวะคลอดก่อนกำหนด GA 36⁺² สัปดาห์ เต้านมคัดตึง

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		มารดาวาง 3 นิ้วมีอดีตจากหัวนม ได้แกบน-ล่างและซ้าย-ขวา ของเต้านม นำนวัตกรรมวางทาบจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อยึดนิ้วติดกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อมกล่องชาร์ตแผ่นเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำนวัตกรรมไปวางทาบบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	ระดับ 6 (เต้านมคัดตึงมากกตึงเจ็บมาก) การไหลของน้ำนมระดับ 0 (น้ำนมไม่ไหล) ทารกถูกแยก (NICU) 24 ชั่วโมง: คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 5 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 1 48 ชั่วโมง: คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 4 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 2 72 ชั่วโมง: คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 3 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 3 ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล 1) รายที่ 3 ไม่มีอาการคัดตึง การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 4 2) รายที่ 4 อาการคัดตึงเต้านมลดลงรวดเร็วและการไหลของน้ำนมดีขึ้นต่อเนื่อง โดยไม่มีภาวะแทรกซ้อน
ครั้งที่ 3 วันที่ 4 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุกศิกษารายเดี่ยวและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ท่าอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่	ผู้รับบริการจำนวน 1 ราย เป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 3 (กดเจ็บเล็กน้อย) ติดตามผลหลังให้การพยาบาล รายที่ 5 มารดาอายุ 27 ปี คลอดบุตรครบกำหนด NL มีปัญหาหัวนมบอดทำให้การให้นมบุตรทำได้ยาก เต้านมคัดตึงระดับ 3 (กดเจ็บเล็กน้อย) การไหลของน้ำนมระดับ 1 (น้ำนมไหลน้อย) ทารกกับหัวนมยาก ส่งผลให้การดูดู้สึกเครียด จึงให้สุกศิกษารายบุคคลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาหัวนมบอด เช่น การใช้ที่ดึงหัวนม (nipple puller) และเทคนิคจับหัวนมเพื่อช่วยทารกดูดนม

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สอดคล้องการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสัน 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้ นวัตกรรมการเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสัน 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนวัตกรรมการบนเต้านมที่มี อาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดา วาง 3 นิ้วมีอึดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนวัตกรรมการวางท่าจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อยึดนวัตกรรมการกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อม กล่องชาร์ต่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำนวัตกรรมการไปวางท่าบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตกรรมการคู่มือการใช้งาน และช่องทางการ ติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหล ของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	หลัง 24 ชั่วโมง เต้านมคัดตึงลดลงเป็นระดับ 2 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 2 หลัง 48 ชั่วโมง มารดาสามารถปรับตัวกับการดูแลหัวนมได้ดีขึ้น การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 3 หลัง 72 ชั่วโมง เต้านมไม่คัดตึง การไหลของน้ำนมดีมาก (ระดับ 4) ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล การแก้ไขปัญหาหัวนมค่อยๆดีขึ้น สถานะนม ทารกดูดนมได้ ได้ยินเสียงกลืนชัดเจนเป็นจังหวะ LATCH score เพิ่มขึ้น 8-9-10 ตามลำดับ น้ำนมไม่ไหลดี ไม่มีอาการคัดตึงเต้านม
ครั้งที่ 4 วันที่ 5 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้	ผู้รับบริการจำนวน 1 ราย เป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึง ระดับ 6 (เต้านมคัดตึงมากกดเจ็บมาก) ร่วมกับท่อน้ำนมอุดตัน ติดตามผลหลังให้การพยาบาล

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ช่วยจากการพยาบาล
		1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุขศึกษารายเตื่อยและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ทำอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้ขวดนมเครื่องรวนวดเต้านมด้วยพลังสั่น 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้ขวดนมเครื่องรวนวดเต้านมด้วยพลังสั่น 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้วถึกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมือถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนิ้วถึกรรมวางหาจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อยึดนิ้วถึกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาเวอพร้อมกล่องชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที	วันที่ 6 มารดาอายุ 32 ปี คลอดบุตรด้วยวิธีการผ่าคลอด ทารกครบกำหนด แต่ถูกแยกเพื่อสังเกตอาการใน NICU เต้านมคัดตึงระดับ 6 (กดเจ็บมาก) การไหลของน้ำนมระดับ 0 (น้ำนมไม่ไหล) ตรวจพบจุดแดงบริเวณเต้านมซ้าย สงสัยภาวะท่อน้ำนมอุดตัน ให้ความรู้เกี่ยวกับการบีมน้ำนมทุก 2-3 ชั่วโมง และวิธีนวดเต้านมเพื่อคลายการอุดตัน หลัง 24 ชั่วโมง คัดตึงเต้านมลดลงเป็นระดับ 5 จุดแดงเริ่มลดลง การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 1 หลัง 48 ชั่วโมง เต้านมลดคัดตึงเหลือระดับ 4 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 2 หลัง 72 ชั่วโมง อาการท่อน้ำนมอุดตันหาย เต้านมคัดตึงระดับ 2 การไหลของน้ำนมเพิ่มเป็นระดับ 3 ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล ภาวะท่อน้ำนมอุดตัน เกิดจากการที่มารดาและทารกแยกกันอยู่จึงไม่ได้กินนมมารดาประกอบกับการดื่มน้ำที่มากเกินไประบายน้ำนมออก จึงทำให้มีการคัดคั่งของน้ำนมในเต้านมและเกิดเป็นก้อนไขมันอุดตันท่อน้ำนม การแก้ปัญหาให้การอุดตันหายไปคือการนวด การให้การกดนมเมื่อตอนทารกร้องกินนมให้ดูดซ้ำที่อุดตันก่อนเพื่อให้แรงดูดในตอนแรกช่วยให้ก่อนหลุดออกมา ภายหลังแก้ไขปัญหานี้ได้ อาการคัดตึงเต้านมจะทุเลาลงจนหายไปในที่สุด

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		6. นำนวัตกรรมไปวางทางบนจุดยึดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	
ครั้งที่ 5 วันที่ 6 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุศึกษารายละเอียดและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ทำอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้วัตรกรรมเครื่องวัดเต้านมด้วยพลังสั่น	ผู้รับบริการเป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 4 เต้านมคัดตึงกตเจ็บเล็กน้อย 1 ราย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล วันที่ 7 มารดา อายุ 28 ปี คลอดวิธี C/S มีอาการเต้านมคัดตึงที่ระดับ 4 (กตเจ็บเล็กน้อย) บริเวณเต้านมข้างขวา และการไหลของน้ำนมอยู่ในระดับ 1 (ไหลน้อย) หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงจากระดับ 4 (กตเจ็บเล็กน้อย) เป็นระดับ 3 (คัดตึงกตไม่เจ็บ) หลัง 48 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 (เต้านมไม่มีการเปลี่ยนแปลง) หลัง 72 ชั่วโมง การไหลของน้ำนมดีขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้ นวัตกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสุ่น 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้วถกรรมบนเต้านมที่มี อาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดา วาง 3 นิ้วมื่อถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนิ้วถกรรมวางหาจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อ ยึดนิ้วถกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อมกล่อง ชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำนิ้วถกรรมไปวางหาบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนิ้วถกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการ ติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหล ของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	
ครั้งที่ 6 วันที่ 7 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-12.00 น.	4 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุขศึกษารายละเอียดและรายบุคคล และร่วม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของการคัดตึงที่มีปัญหา เต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา	ผู้รับบริการจำนวน 2 ราย แบ่งเป็น 1) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 5 เต้านมคัดตึงกดเจ็บเล็กน้อย 2) มารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 5 เต้านมคัดตึงกดเจ็บ ติดตามผลหลังใช้การพยาบาล

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของนม 3) ทำอาหารทารกด้วยนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังसन 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังसन 5. บอกตำแหน่งของจุดวางวัตรกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมือถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านมนำวัตรกรรมวางท่าจุดใดก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยึดเพื่อยึดวัตรกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคัดเอดวอร์มกล่อ่งชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำวัตรกรรมไปวางทาบบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุดรวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบวัตรกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	วันที่ 8 มีนาคม อายุ 30 ปี คลอด C/S มีอาการเต้านมคัดตึงที่ระดับ 5 (กดเจ็บ) ทั้ง 2 ข้าง และการไหลของน้ำนมอยู่ในระดับ 1 (ไหลน้อย) เกี่ยวเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงจากระดับ 5 (กดเจ็บ) เป็นระดับ 4 (กดเจ็บเล็กน้อย) หลัง 48 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) หลัง 72 ชั่วโมง การไหลของน้ำนมดีขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง วันที่ 9 มีนาคมอายุ 32 ปี มีอาการเต้านมคัดตึงที่ระดับ 4 (กดเจ็บเล็กน้อย) และการไหลของน้ำนมอยู่ในระดับ 2 (น้ำนมเริ่มไหล) รู้สึกกังวลเกี่ยวกับการให้นมและการดูแลเต้านม หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงจากระดับ 4 (กดเจ็บเล็กน้อย) เป็นระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) หลัง 48 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 (เต้านมนุ่ม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง) หลัง 72 ชั่วโมง การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล วันที่ 8 การไหลของน้ำนมดีขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 7 วันที่ 8 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-12.00 น.	4 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการอาหารเดือมนัดตั้งและป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ - ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม - ให้สุขศึกษารายเตื่อยและรายบุคคล และรวมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับ การส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ท่าอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้น การสร้างและการไหลของน้ำนม และ - การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) - สาธิตการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสั่น - ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังสั่น - บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้ววัตรกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมื่อัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนิ้ววัตรกรรมวางหาจุดเดือมก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดย้ายืด	รายที่ 9 การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง ผู้รับบริการจำนวน 1 ราย เป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 3 เต้านมคัดตึงกดเจ็บเล็กน้อย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล รายที่ 10 มารดา: อายุ 30 ปี มีอาการเต้านมคัดตึงที่ระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) และการไหลของน้ำนมอยู่ระดับ 1 (น้ำนมไหลน้อย) หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงจากระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) เป็นระดับ 2 (เต้านมนุ่มไม่มีการเปลี่ยนแปลง) การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 (น้ำนมเริ่มไหล) หลัง 48 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมไหลแล้ว) หลัง 72 ชั่วโมง การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเป็นระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 8 วันที่ 9 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	เพื่อเรียนรู้วัฒนธรรมกับเด็กร่วมให้กระซิบ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อมกล่องชาร์ต่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำนวัตกรรมไปวางทาบบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุดรวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงด้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง ไม่มีการดาหลังคลอดรายใหม่ ที่เข้ารับการรักษาน แผนกหลังคลอด จึงให้การพยาบาลเพื่อติดตามอาการ ประเมินระดับอาการคัดตึงด้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง ของรายที่ 7 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล), 8, 9 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) และ 10 (24 ชม. หลังให้การพยาบาล) ดังรายงานการประเมินผล ครั้งที่ 5, 6, และ 7	ผู้รับบริการจำนวน 0 ราย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล รายที่ 7 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล) การไหลของน้ำนมดีขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมไหลดี) และเต้านมไม่คัดตึง รายที่ 8, 9 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) - รายที่ 8 อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) - รายที่ 9 อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 (เต้านมนุ่ม ไม่มีการเปลี่ยนแปลง) รายที่ 10 (24 ชม. หลังให้การพยาบาล) อาการคัดตึงลดลงจากระดับ 3 (คัดตึงกดไม่เจ็บ) เป็นระดับ 2 (เต้านมนุ่มไม่มีการเปลี่ยนแปลง) การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 (น้ำนมเริ่มไหล)

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 9 วันที่ 10 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเริ่มต้นคัดตึงและป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุक्षิศึกษารายเคียวยและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดาและทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ทำอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังเส้น 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้วัตรกรรมเครื่องนวดเต้านมด้วยพลังเส้น 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้ววัตรกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมื่อัดจากหัวนม ได้แกบน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนิ้ววัตรกรรมวางหาจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืดเพื่อยึดนิ้ววัตรกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดเอวพร้อมกล่องชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที	ผู้รับบริการจำนวน 2 ราย เป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 3 (กดเจ็บไม่เจ็บ) 1 ราย และ ระดับ 4 เต้านมคัดตึงกดเจ็บ 1 ราย ติดตามผลหลังให้การพยาบาล วันที่ 11 มาระดา: อายุ 32 ปี C/S due to Twin pregnancy ทารกสุขภาพดี น้ำหนักตัวปกติ แพทย์ให้ สังเกตอาการที่ NICU มารดามีอาการคัดตึงเต้านมระดับ 4 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บเล็กน้อย) และการไหลของน้ำนมอยู่ในระดับ 1 (น้ำนมไหลน้อย) สอนวิธีให้นมพร้อมกันทั้งสองข้างด้วยท่า "football hold" เพื่อให้ทารกทั้งคู่นมพร้อมกันกับภายหลังแพทย์อนุญาตให้ทารกมาอยู่กับแม่ ระหว่างนี้ให้ปัมระบายน้ำนมหรือนำนมไปให้ทารกที่ NICU หลัง 24 ชั่วโมงอาการคัดตึงลดลงจากระดับ 4 เป็นระดับ 3 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 หลัง 48 ชั่วโมง: การคัดตึงลดลงเป็นระดับ 2 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3 ทารกได้มาอยู่กับแม่ ดูนมได้ดี หลัง 72 ชั่วโมง: อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 1 (เต้านมนุ่ม) และการไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) วันที่ 12 อายุ 29 ปี C/S term pregnancy มีอาการเต้านมคัดตึงระดับ 3 (กดเจ็บไม่เจ็บ) และการไหลของน้ำนมอยู่ในระดับ 1 สอนวิธีให้นมด้วยท่า cradle hold และท่า side-lying เพื่อให้มารดาสะดวกและสุขสบายขณะให้นม

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		6. นำนวัตกรรมไปวางทาบบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุด รวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน 7. มอบนวัตกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเป็นระดับ 3 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 2 หลัง 48 ชั่วโมง การคัดตึงลดลงเป็นระดับ 2 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3 หลัง 72 ชั่วโมง: อาการคัดตึงหายไป (ระดับ 1) และการไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) ผลลัพธ์โดยรวมหลังให้การพยาบาล ทั้ง 2 รายมีน้ำนมไหลดี ไม่มีอาการเต้านมคัดตึง
ครั้งที่ 10 วันที่ 11 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-16.00 น.	8 ชม.	ภายหลังการแนะนำตัว สร้างสัมพันธภาพ และชี้แจงวัตถุประสงค์ การพยาบาล ดำเนินการพยาบาลเพื่อบรรเทาอาการเต้านมคัดตึง และป้องกันภาวะแทรกซ้อนตามขั้นตอนดังนี้ 1. ประเมินอาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนม 2. ให้สุศึกษารายเดี่ยวและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดา ประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของน้ำนม 3) ทำอุ้มทารกดูตนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของน้ำนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้ขวดนมเครื่องวัดเต้านมด้วยพลังสั่น	ผู้รับบริการจำนวน 1 ราย เป็นมารดาหลังคลอดเต้านมคัดตึงระดับ 5 เต้านมคัดตึงกดเจ็บ ติดตามผลหลังให้การพยาบาล วันที่ 13 มารดา อายุ 30 ปี N/L มีอาการเต้านมคัดตึงระดับ 5 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บ) และเริ่มมีอาการเต้านมอักเสบ ผิวเต้านมแดงร้อนบริเวณหนึ่ง มีอาการปวดรุ่มกับไข้ต่ำ 37.9°C การไหลของน้ำนม: ระดับ 1 (น้ำนมไหลน้อย) อธิบายสาเหตุและวิธีป้องกันเต้านมอักเสบ เช่น การให้นมที่ถูกต้องและการบีบน้ำนมเพื่อระบาย ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการประคบร้อนก่อนให้นม และการประคบเย็นเพื่อลดอาการอักเสบนั้นๆ ความสำคัญของการให้นมบุตรอย่างต่อเนื่องเมื่อมีอาการเต้านมอักเสบ (Walker M, 2016) แนะนำใช้นวัตกรรมเครื่องวัดเต้านมช่วยลดอาการคัดตึง ใช้บริเวณที่ไม่มีอาการแดงร้อนก่อน จากนั้นค่อยๆ เคลื่อนไปบริเวณที่อักเสบเพื่อลด

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		2. ให้อาสาสมัครช่วยดูแลและรายบุคคล และร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (ตามจำนวนของมารดาหลังคลอดที่มีปัญหาเต้านมคัดตึง) เกี่ยวกับการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมมารดาประกอบด้วยเนื้อหา 1) ประโยชน์ของนมแม่ที่มีต่อมารดา และทารก 2) ส่วนประกอบของนมแม่ 3) ท่าอุ้มทารกดูนมแม่ 4) หลักหลักการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ 4 ด 5) อาหารที่ช่วยกระตุ้นการสร้างและการไหลของนม และ 6) การป้องกันและจัดการปัญหาหัวนมและเต้านมในมารดาให้นมบุตร (ใช้เวลาประมาณ 10 นาที) 3. สาธิตการใช้ขวดนมเครื่องวัดปริมาณด้วยพลังส่ง 4. ให้มารดาหลังคลอดสาธิตย้อนกลับการใช้ขวดนมเครื่องวัดปริมาณด้วยพลังส่ง 5. บอกตำแหน่งของจุดวางนิ้วถึกรรมบนเต้านมที่มีอาการคัดตึงบริเวณ milk gland แบ่งเต้านมเป็น 4 จุดให้มารดาวาง 3 นิ้วมือถัดจากหัวนม ได้แก่บน-ล่างและซ้าย-ขวาของเต้านม นำนิ้วถึกรรมวางท่าบจุดใดก่อนก็ได้ 1 จุด ใส่สายรัดยางยืด เพื่อยึดนิ้วถึกรรมกับเต้านมให้กระชับ ใส่กระเป๋าคาดอวพร้อมกล่องชาร์ตถ่านเพื่อสะดวกพกพาใช้เวลาจุดละ 5 นาที 6. นำนิ้วถึกรรมไปวางท่าบนจุดถัดไปจนครบ 4 จุดรวมใช้เวลา 20 นาที จึงนำออกเพื่อพักเครื่อง ทำเช่นนี้ทุก 3 ชั่วโมง จนถึงวันที่แพทย์จำหน่ายกลับบ้าน	วันที่ 14 มารดาหลังคลอด อายุ 26 ปี มีอาการเต้านมคัดตึงในวันที่ 2 หลังคลอด ระดับคัดตึงเต้านมระดับ 3 (เต้านมคัดตึงกดไม่เจ็บ) การไหลของน้ำนมอยู่ทุกระดับ 2 (มีน้ำนมไหล 1-2 หยดเมื่อบีบ) หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 การไหลของน้ำนมอยู่ทุกระดับ 2 เท่าเดิม หลัง 72 ชั่วโมง การไหลของน้ำนมอยู่ทุกระดับ 3-4 (น้ำนมเริ่มไหลดีขึ้นและมีการไหลพุ่ง) ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น พ่อน้ำนมอุดตัน วันที่ 15 มารดาหลังคลอด อายุ 34 ปี คลอดบุตรแฝดเพศหญิง น้ำหนักแรกเกิด 2,800 และ 2,600 กรัม ด้วยวิธีผ่าตัดคลอด ทารกอยู่กับมารดาในหอผู้ป่วย มีอาการเต้านมคัดตึงในวันที่ 3 หลังคลอด ระดับ 4 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บเล็กน้อย) การไหลของน้ำนมอยู่ทุกระดับ 1 (น้ำนมไหลซึม) แนะนำวิธีการให้นมบุตรแฝด พร้อมสอนท่าการให้นม เช่น ท่า football hold ที่ช่วยให้ทารกดูดนมทั้งสองข้างพร้อมกัน หลัง 24 ชั่วโมง อาการคัดตึงเต้านมและการไหลของน้ำนมยังเท่าเดิม หลัง 48 ชั่วโมง อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 3 การไหลของน้ำนมยังเท่าเดิม

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
		7. มอบใบวัตรกรรมคู่มือการใช้งาน และช่องทางการติดต่อเมื่อมีข้อสงสัย หรือปัญหา อุปสรรคในการใช้งาน 8. ประเมินระดับการคัดกรองเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง	หลัง 72 ชั่วโมง อากาการคัดกรองเตลงเหลือระดับ 2 การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้น เป็นระดับ 3 (น้ำนมเริ่มไหลดี) ไม่มีภาวะแทรกซ้อน
ครั้งที่ 12 วันที่ 13 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-12.00 น.	4 ชม.	ให้การพยาบาลเพื่อติดตามอาการ ประเมินระดับอาการคัดกรองเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาลใน 24, 48 และ 72 ชั่วโมง ของรายที่ 11-12 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล) รายที่ 13 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) และ รายที่ 14-15 (24 ชม. หลังให้การพยาบาล) ดังรายงานการประเมินผลลัพธ์ครั้งที่ 9, 10, และ 11	ติดตามผลหลังให้การพยาบาล รายที่ 11 และ 12 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล) อาการคัดกรองเตลงเหลือระดับ 1 (เต้านมนุ่ม) และการไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) รายที่ 13 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) อาการแรงแบนลดลงชัดเจน คัดกรองเหลือระดับ 3 และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้น เป็นระดับ 3 (น้ำนมเริ่มไหล) รายที่ 14-15 (24 ชม. หลังให้การพยาบาล) - รายที่ 14 อาการคัดกรองเตลงเหลือระดับ 2 แต่การไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 2 เท่าเดิม - รายที่ 15 อาการคัดกรองเต้านมและการไหลของน้ำนมยังเท่าเดิม
ครั้งที่ 13 วันที่ 14 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-12.00 น.	4 ชม.	ให้การพยาบาลเพื่อติดตามอาการ ประเมินระดับอาการคัดกรองเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาล 48 และ 72 ชั่วโมง ของรายที่ 13 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล) และ รายที่ 14-15 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) ดังรายงานการประเมินผลลัพธ์ครั้งที่ 10 และ 11	ติดตามผลหลังให้การพยาบาล รายที่ 13 (72 ชม. หลังให้การพยาบาล) อาการเต้านมอีกเสบทุเลาลง เหลือเพียงอาการคัดกรองระดับ 2 (เต้านมนุ่ม) และการไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 4 (น้ำนมไหลดี) รายที่ 14-15 (48 ชม. หลังให้การพยาบาล) - รายที่ 14 อาการคัดกรองเตลงเหลือระดับ 2 การไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 2 เท่าเดิม

ครั้งที่ วัน เดือน ปี (เวลา)	จำนวน ชั่วโมง	กิจกรรมการปฏิบัติการพยาบาล	ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับผู้ป่วยจากการปฏิบัติการพยาบาล
ครั้งที่ 15 วันที่ 13 ธันวาคม 2567 เวลา 08.00-12.00 น.	4 ชม.	ให้การพยาบาลเพื่อติดตามอาการ ประเมินระดับอาการคัดตึงเต้านม และการไหลของน้ำนม หลังได้รับการพยาบาล 72 ชั่วโมง ของรายที่ 14-15 ดังรายงานการประเมินผลลัพธ์ครั้งที่ 11	- รายที่ 15 อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 3 การไหลของน้ำนมน้อยกว่าเดิม - ติดตามผลหลังให้การพยาบาล - รายที่ 14 การไหลของน้ำนมอยู่ที่ระดับ 3-4 (น้ำนมเริ่มไหลดีขึ้นและมีการไหลพุ่ง) ไม่มีภาวะแทรกซ้อน เช่น ท่อน้ำนมอุดตัน - รายที่ 15 อาการคัดตึงลดลงเหลือระดับ 2 การไหลของน้ำนมเพิ่มขึ้นเป็นระดับ 3 (น้ำนมเริ่มไหลดี) ไม่มีภาวะแทรกซ้อน
รวมชั่วโมง ปฏิบัติการพยาบาลตาม ความเชี่ยวชาญ	92 ชม.		รวมจำนวนมารดาหลังคลอดที่ได้รับการดูแลด้วยวิธีให้สุขศึกษา และสอน สถิติการนวดเต้านมด้วยเครื่องนวดเต้านมพลัสส์เพื่อบรรเทาอาการคัดตึงเต้านม เพิ่มการไหลของน้ำนม และป้องกันภาวะแทรกซ้อน ได้แก่ ภาวะท่อน้ำนมอุดตัน (Blocked milk duct) ภาวะเต้านมอักเสบ (Mastitis) และภาวะฝีเต้านม (Breast abscess) จำนวน 15 ราย โดยมีรายละเอียดดังนี้ - ระดับอาการคัดตึงเต้านมอยู่ในช่วง 3-6 และส่วนใหญ่อยู่ในระดับ 4 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บเล็กน้อย) และ 5 (เต้านมคัดตึงกดเจ็บ) - หลังการพยาบาลใน 72 ชั่วโมง พบว่าอาการคัดตึงเต้านมลดลงอย่างชัดเจนทุกราย โดยทั้งหมดลดลงถึงระดับ 2 หรือต่ำกว่า

